

πνεύματα ταῦτα ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, διὰ τοῦτο ὁ μάγος ἐφρόντισε νὰ κρεμάσῃ μόνον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τῆς αἰθούσης πολύφωνον, διὰ τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῶσι τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑπάρχοντα ἀντικείμενα, ἄτινα συγχέονται μετὰ τῆς σκηνῆς καὶ τὸ ὄμμα τοῦ θεατοῦ νομίζει, ὅτι ἐπ' αὐτῆς μόνον ὁ Ἴμβραχιμ-Γιουσοῦφ ὑπάρχει.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ἐξήγησιν εὐληπτον νῦν καθίσταται, πῶς ὁ μάγος ἐξετέλεσε τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἐκτεθέντα πειράματά του, ἅτινα τοσοῦτον ἐξέπληξαν τοὺς θεατάς.

Ὁ Ἴβραχιμ ἠδυνήθη ὡς διὰ μαγείας νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινὸν τὴν μαγικὴν του ράβδον, τὰ ἐπὶ τῶν τραπέζων ζύλινα ποτήρια καὶ τὰ μετάλλια τοῦ καφφέ ἄγγεϊα, διότι ταῦτα ἦσαν προηγουμένως κεκαλυμμένα διὰ μελανῶν ὑφασμάτων, καὶ ἐπομένως ἄόρατα εἰς τὸ ὄμμα τῶν θεατῶν, ὁ ἄόρατος δὲ βοηθὸς του τὰ ἀπεκάλυψε.

Τὸ πείραμα τοῦ καφφέ καὶ τοῦ ζαχαύρου ἐγένοντο ὡς ἐξῆς. Ἀφοῦ ὁ Ἴβραχιμ ἔδειξεν εἰς τὸ κοινὸν τὰ δύο μετάλλια ἄγγεϊα κενά, ὁ παριστάμενος βοηθὸς αὐτοῦ, ἄόρατος βεβαίως εἰς τοὺς θεατάς, εἰσάγει ταχέως εἰς ταῦτα δύο ἕτερα ἄγγεϊα, ἅτινα δὲν φαίνονται ἀπὸ τῆς αἰθούσης, διότι ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῶν ἐπιφάνεια ἔχει χρῶμα μέλαν. Ρίπτων λοιπὸν ἐρεθύνθους καὶ φακὰς ὁ μάγος, ρίπτει τούτους εἰς τὰ πρόσθετα ταῦτα καὶ καλῶς ἐφαρμοζόμενα ἄγγεϊα. Ἄμα δὲ ταῦτα ἐπληρώθησαν φακῆς καὶ ἐρεθύνθων, ὁ ἄόρατος βοηθὸς ἀμέσως τὰ ἐξάγει καὶ τὰ ἀντικαθιστᾷ διὰ δύο ἄλλων ἄγγεϊων, ὧν τὸ μὲν ἐμπεριέχει θερμὸν καφφέν, τὸ ἕτερον δὲ κύβους σακχάρου. Ἦδη ὁ μάγος ἐπιθέτει τὰ καλύμματα καὶ ἡ μαγεία ἐξετελέσθη. Πρὸς τοῦτο βεβαίως ἔνοσεν ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ καὶ ἐπιτηδεϊότης δακτυλογικῆ.

Τὸ πείραμα τοῦ ὀδοιπορικοῦ σάκκου, ἐν ᾧ ἐνέκλεισεν ὁ Ἴβραχιμ τὴν κορασίδα καὶ τὸ κοινὸν ἐνόμισεν ὅτι τὴν ἐφόνευσεν, ἐγένετο ὡς ἐξῆς. Ὁ σάκκος ἐσωτερικῶς ἔχει χρῶμα μέλαν, ἐνῶ δὲ ἐντὸς αὐτοῦ κέθληται ἡ κορασὶς, ὁ ὅπισθεν ἰστάμενος βοηθὸς περικλείει αὐτὴν ἐντὸς μελαίνης καλύπτρας καὶ ταχέως τὴν ἐξάγει τοῦ σάκκου. Ὁ μάγος μετὰ προσοχῆς δένει ἰσχυρῶς τὸν σάκκον διὰ σχοινίου καὶ ἀρχεται νὰ βυθίξῃ ἀφίθως τὸ αἰχμηρὸν ἐγχειρίδιόν του εἰς τὰς πλευρὰς τούτου Ἀκολουθῶς ἀνοίγει τὸν σάκκον, τὸ δὲ παριστάμενον πνεῦμα εἰσάγει ταχέως εἰς αὐτὸν τὴν ἐκτὸς τῆς μελαίνης καλύπτρας ἐγκεκλεισμένην κορασίδα, καὶ οὕτως ὁ μάγος ἐκτελεῖ καὶ τὸ ἀπλουστάτον τοῦτο πείραμα, ὅπερ φόβον καὶ τρόμον ἐπέφερεν εἰς τοὺς θεατάς. Ἡ ξανθὴ κορασὶς ἐξέρχεται τοῦ σάκκου χαρίεσσα καὶ μειδῶσα.

Τέλος πρὸς ἐπίστεψιν τῶν πειραμάτων τούτων ἔρχεται ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἰδίου μάγου εἰς στιγμὴν,

καθ' ἣν ἐκ τῶν προηγηθέντων πειραμάτων τὸ κοινὸν ἔπαθε εἶδος τι πνευματικῆς κοπώσεως καὶ ἀντιλήψεως καὶ δὲν δύναται καλῶς ν' ἀντιληφθῇ τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς γινόμενα. Ὁ ἀναγνώστης ἐνθυμεῖται, ὅτι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ σάκκου ἐξαγωγήν τῆς κόρης ὁ Ἴβραχιμ κλίναν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὴν κεφαλὴν εὐχαριστεῖ τὸ παταγωδῶς χειροκροτοῦν κοινόν, ἐνῶ συγχρόνως κατὰ συνήθειαν σκηρικὴν κατέρχεται τὸ κατάβλημα τῆς σκηνῆς. Ἄμα τοῦτο ἀποκούσῃ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς ἀπὸ τῶν ὁμάτων τοῦ κοινοῦ, ὁ Ἴβραχιμ ταχέως καταλείπει εἰς τινὰ τῶν βοηθῶν του τὴν θέσιν του, ὅστις εἶνε ἐντελῶς ὁμοίως ἐνδεδυμένος ὡς καὶ ὁ Ἴβραχιμ, ἀπὸ τῶν ποδῶν ἄχρι τοῦ λαιμοῦ τοῦ μόνον ἡ κεφαλὴ του ἐγκλείεται ἐντὸς μελαίνης καλύπτρας, καὶ ἐπομένως εἶναι αὕτη ἄόρατος εἰς τὸ κοινόν. Ἐνῶ δὲ γίνεσθαι ἡ ἀντικατάστασις αὕτη, ὁ Ἴβραχιμ ἐνδύεται μέλανα μακρὸν, κρύπτοντα ἅπαν αὐτοῦ τὸ σῶμα καὶ μόνον τὴν κεφαλὴν του ἀφίροντα ὀρατὴν. Τὰ χειροκροτήματα ἐξαλουθῶσι, τὸ κατάβλημα ἀνυφύεται καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἴβραχιμ εὐρίσκειται ἐπὶ τῆς τραπέζης καταλλήλως παρασκευασθείσης. Τὸ κοινὸν μεταβαίνειν ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπληξιν δὲν προσέχει εἰς λεπτομερείας καὶ νομίζει, ὅτι πράγματι ἡ κεφαλὴ τοῦ μάγου ἀπεχωρίσθη τοῦ σώματος. Ἡ κορασὶς καλύπτει αὐτὴν διὰ μέλανος ὑφάσματος καὶ παρὰ τοῦ ἄόρατου βοηθοῦ λαμβάνει δέμα ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπάρχει ἀνθοδέσμη.

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν πειραμάτων τούτων ἀπαιτεῖται μεγίστη ἐπιτηδεϊότης καὶ ταχύτης, μεγάλως δὲ πρὸς τοῦτο συντελεῖ ὁ φωτισμὸς τοῦ ὑπὸ τὴν σκηνὴν χώρου, οὐτινος ἡ λάμψις ἐπιφέρει θάμβος εἰς τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τούτου δὲν δύναται νὰ διακρίνωσιν ἅπαντα τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς γινόμενα.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Παρεκλήθημεν ὑπὸ ἡμετέρου συνδρομητοῦ ὅπως δημοσιεύσωμεν ἐν τῷ Προμηθεῖ ἐξήγησιν τινα περὶ τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀεικινήτου λίθου. Ἐκπληροῦντες τὴν παράκλησιν ταύτην δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω ἄρθρον ἕκτενεστέρας πληροφορίας περὶ τοῦ φαινομένου τούτου δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν. Προσεχῶς ὅμως ἐλπίζομεν νὰ δημοσιεύσωμεν ἄρθρον φίλου συνεργάτου τοῦ Προμηθεῶς μετὰ ἐπιτόπιον ἔρευναν καὶ μελέτην τοῦ φαινομένου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ΑΕΙΚΙΝΗΤΟΥ ΛΙΘΟΥ

Πρὸς Δ. τῆς πόλεως Ληξουρίου ἐν Κεφαλληνίᾳ παρὰ τὴν θέσιν ἁ' Ἀκρωτηρίου, κεῖται ἐγγύτατα πρὸς τὴν ἀκτὴν μέγας λίθος ἐν τῇ θαλάσῃ, ὀλίγον ἐξέχων τῆς ἐπιφανείας τῆς. Ὁ λίθος οὗτος, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἰδόντων, λικνίζεται ἐκ Β. πρὸς Ν. λίαν κανονικῶς, ὅτε μὲν ἀφιστάμενος ἐλάχιστον, ὅτε δ' ἐφα-

πτόμενος τῆς παρακειμένης ἀκτῆς. Ὅπερ δὲ θαυμαστότερον, ὁ ἀεικίνητος (;) οὗτος λίθος δι' οὐδεμιᾶς δυνάμεως μεταβάλλει διεύθυνσιν λικνίσεως, ὡς οἱ ἰδόντες αὐτὸν ὁμολογοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν γαλήνῃ καὶ ἐν τρικυμίᾳ καὶ ὑφ' οἰανδῆποτε πίεσιν, ἐξακολουθεῖ λικνιζόμενος κατὰ κανόνας ὠρισμένους καὶ ἀπαραβάτους.

Τὰς αὐτὰς πληροφορίας παρέχει καὶ ὁ Ἄγγλος φυσιοδίφης D. T. Ansted, ἄλλοι δὲ προσθέτουσιν ὅτι ὁ λίθος λικνίζεται ἐξάκις ἢ ἐπτάκις κατὰ λεπτόν, ἐνῶ Κεφαλλῆν παρατηρητῆς ὁ Δ. Μιλιαρῆσης ἐμέτρησεν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ 20 πλήρεις κανονικὰς λικνίσεις κατὰ μεσημβρινὴν διεύθυνσιν. Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἀναγράφων ὁ Γερμανὸς καθηγητῆς τῆς φυσικῆς K. W. Wiebel ἐν τῇ περὶ Κεφαλληνίας μονογραφίᾳ του, ἐπάγεται τὸ ἐξῆς: Ἐναμφίβολον ἴσως εἶνε ὅτι ὁ λίθος στηρίζεται ἐπὶ σημείων κειμένων κατὰ διεύθυνσιν κάθετον πρὸς τὴν μεσημβρινὴν γραμμὴν διατελεῖ δ' ἐν ἀσταθεῖ ἰσοροπίᾳ, οὕτως ὥστε μικρὰ τις μεταβολὴ βάρους πρὸς τὸ ἐν ἢ τὸ ἕτερον μέρος προξενεῖ τὴν ἐκ Β. πρὸς Ν. λίκνισιν. Ἡ μεταβολὴ αὕτη τοῦ βάρους ὁφείλεται εἰς τὴν ταλάντωσιν τῆς ἐπιφανείας τῆς πέριξ θαλάσσης, ὑπὸ τῆς ὁποίας βρεχόμενον πλεῖον ἢ ἔλασσον ἕκαστον τμήμα τοῦ λίθου, δέχεται ἄνωσιν ἢ ἔσσην πρὸς τὸ βῆρος τοῦ ἐκτοπιζομένου ὕδατος, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀρχιμήδους.

Ἀπέχοντες τῆς συζητήσεως τοιαύτης ἐξηγήσεως, ἥτις ἀποδείκνυται βεβιασμένη καὶ ἀνεπαρκῆς πρὸς κατανόησιν τῆς κανονικῆς λικνίσεως τοῦ λίθου, ὀφείλομεν ἐν τούτοις νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδεμίαν πίστιν παρέχομεν εἰς τὰς θαυμασίας περὶ τοῦ φαινομένου τούτου διηγήσεις. Οὐδ' ὁ Ansted, οὐδ' ὁ Wiebel, οὐδ' ἄλλος τις φυσιοδίφης, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον εἶνε ἡμῖν γνωστόν, ἐσπούδασαν ἐπὶ τόπου τὸ φαινόμενον, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ βεβαιώσῃ εὐσυνειδήτως ὅτι ἐγένοντο ἀκριβεῖς καὶ κατάλληλοι παρατηρήσεις, καὶ ὅτι ἐφηρμόσθη ἐπαρκῆς πίεσις πρὸς μεταβολὴν ἢ παῦσιν τῆς λικνίσεως τοῦ λίθου. Τούναντίον ἔχομεν ὑπ' ὄψει τὰς μαρτυρίας ἀναρμοδιῶν ἐπισκεπτῶν, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τείνουσιν ἐν' ἀποδώσει τὰς λεπτομερείας τοῦ φαινομένου ἀνακριβῶς, ἀναδεικνύοντες τοῦτο μέγα τι καὶ θαυμασίον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΥ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἡ ἐλαία εἶνε τὸ πλεονάζον δένδρον ἐπὶ τῆς νήσου Μυτιλήνης, ἰδίως δ' ὑπὸ ἐλαιῶν εἶνε κατὰ φύτα τὰ περὶ τὴν πρωτεύουσαν Μυτιλήνην νότια μέρη μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα, τὰ περὶ τὸ ὄρος Λεπέτυμνον βορειοανατολικά, καὶ ἡ χώρα ἢ μεταξὺ τῶν δύο κόλπων τῆς νήσου κειμένη περὶ τὸ ὑψηλότερον ὄρος τὸν Ὀλυμπον.

Ἡ καλλιέργεια τῶν ἐλαιοδένδρων γίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀτελής ἀροτριουμένου τοῦ ἐδάφους διὰ τοῦ προϊστορικοῦ ἀρότρου τοῦ Ἡσιόδου. Μεταχειρίζονται δὲ ὡς λίπασμα αὐτῶν τὴν κόπρον τῶν ζώων, ἰδίως αἰγῶν καὶ προβάτων ὡς λίαν ὠφέλιμον λίπασμα συνιστᾶται πρὸ πάντων ἡ κόπρος τῶν αἰγῶν τῶν διὰ φύλλων καὶ κλάδων ἐλαίας τρεφομένων. Ἐνταῦθα δινάμεθα νὰ συστήσωμεν ὡς λίαν ὠφέλιμον λίπασμα τὴν πρὸς τὴν ρίζαν τῶν ἐλαιοδένδρων παρὰ ὡσιν ἐλαιοφύλλων καὶ διαφόρων ἄλλων φυτῶν φυομένων περὶ τὰς ἐλαίας, ὡς καὶ φυκῶν τῆς θαλάσσης Λιπασμὸς ἐπίσης ἀριστος θεωροῦνται τὰ λειψάνα τῶν ἐλαιομήλων (κοιν. πυρήνα) καὶ τ' ἀνθρώπινα περιτώματα κατὰ τὴν ἀρχαίαν παρασκευαζόμενα. Ἡ κλάδευσις τῶν ἐλαιῶν γίνεται συνήθως ἐπὶ τῆς νήσου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὁ δὲ πολλαπλασιασμὸς αὐτῶν γίνεται δι' ἐμβολιασμῶν τῶν γεγηρακῶτων ἐλαιοδένδρων, ἰδίως ὅμως τῆς ἀγριελαίας, ἣτις μικρὰ καὶ θαμνώδης οὔσα καλεῖται *κουτσίρι*, ὅταν δ' αὐξήθῃ καὶ ἀρχηται καρποφοροῦσα ὀνομάζεται *ἀγρηλιά*. Ὁ συνήθης ἐμβολιασμὸς εἶνε ὁ γινόμενος διὰ φλοιοῦ τῆς ἐκλεχθείσης ἡμέρου ἐλαίας ἔχοντος ὀφθαλμὸν ὑγιᾶ, ὅστις φλοιὸς προσαρμύζεται ἔτι νωπὸς ἐν τῇ σχισμῇ τῇ γενομένῃ ἐπὶ νεαρᾶς ἀγριελαίας. Τὸ *μπόλι* προσδένεται διὰ φλοιοῦ τινὸς καὶ χρίεται διὰ πηλοῦ μετὰ κόπρου. Τὰ ἐμβολιασθέντα ταῦτα δενδρύλλια καλοῦνται *ἐμβολάδες*. Ἡ συλλογὴ τῶν ἐλαιῶν ἀρχεται ἰδίως τὸν μῆνα Ὀκτώβριον, ὅτε συλλέγονται αἱ ὑπὸ τὰ δένδρα πεσοῦσαι ἐλαίαι· μετὰ τὴν συλλογὴν ταύτην ἀρχεται ἡ διὰ *ραβδίσεως* τῶν δένδρων, ἣτις διαρκεῖ ἀναλόγως τῆς εὐφορίας μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἢ καὶ Ἰανουαρίου λήγοντος. Ὡς δὲ συνήθως εἰς τὴν ἐλαίαν συμβαίνει, ἔχομεν ἐπὶ τῆς νήσου προσοδοφόρον συλλογὴν ἀνὰ πᾶν δεῦτερον ἔτος. Τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐλαίαι τῆς νήσου προσεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ εἰς τὴν ἐλαίαν ἐντόμου τοῦ *δάκου* (diacns oleae). Τὸ ἐντομον τοῦτο ἀποθέτει ἐπὶ ἕκαστου καρποῦ, ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνάπτυξίν του, ὠόν, τοῦ ὁποίου ἡ νύμφη τρέφεται ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ καρποῦ, ὃν πολλὰκις ὀλοτελῶς καταστρέφει. Τὸ ἐντομον τοῦτο θὰ ἦτο ἀντικρὺς πανώλη τῶν ἐλαιῶν, ἐὰν δὲν εἶχε θανάσιμον ἐχθρὸν τοῦ σκνίπα τινὰ (*cynips*), ἥτις καταθέτει ἐπὶ τοῦ καρποῦ συγχρόνως μὲ τὸ δάκος τὸ ἰδίον τῆς ὠόν, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ νύμφη σαρκοφάγος οὔσα, τρέφεται ἐκ τῆς νύμφης τοῦ δάκου. Ἐνεκα τῆς ἀσθενείας ταύτης τῶν ἐλαιοδένδρων βλάπτεται κατὰ πολὺ ἡ ποιότης τοῦ λεσβιακοῦ ἐλαίου. Ἡ ἀποτελεσματικὴ κατὰ τοῦ δάκου θεραπεία φαίνεται οὔσα ἢ ἀπαξ ἢ δις γενομένη πρῶτος συλλογῇ τοῦ καρποῦ, διότι ἐπέρχεται τότε ἡ κατὰ μικρὸν καταστροφὴ τοῦ ἐντόμου. Ὡς ἐν παρόδῳ ἐνταῦθα ἀναφέρω καὶ τὴν μεγάλην καταστροφὴν, ἣν ἐπέστησαν αἱ ἐλαίαι τῆς νήσου κατὰ τὸ